

Formanden:

Jeg foreslår, at forslagene henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

25) Første behandling af lovforslag nr. L 99:

Forslag til lov om ændring af lov om afgift af visse detailsalgspakninger.

Af miljøministeren (Lone Dybkjær).
(Fremsat 17/11 88).

Sammen med denne sag foretoges den sidste, under punkt 26 på dagsordenen opførte sag, nemlig:

26) Første behandling af lovforslag nr. L 100:

Forslag til lov om visse miljøafgifter.

Af miljøministeren (Lone Dybkjær).
(Fremsat 17/11 88).

Lovforslagene sattes til forhandling.

*Forhandling***Trøjborg (S):**

Lovforslag nr. L 99 vedrører som nævnt visse detailsalgspakninger og lovforslag nr. L 100 forhøjelse af afgiften på engangsservice.

Som jeg sagde under førstebehandlingen – og det sagde jeg vitterlig, uanset om man måske kunne være kommet i tvivl på grund af andres bemærkninger til min ordførertale – er det Socialdemokratiets holdning, at afgifter godt kan være berettigede som markedsstyrende eller adfærdsregulerende mekanismer, vist så. Mine bemærkninger om sammenhængen mellem afgifter og Miljøministeriets samlede budget gælder også her. Vi mener, at der bør være en klar sammenhæng mellem indtægter på afgifter og bestræbelser for at løse de bagvedliggende forureningsproblemer.

Når vi nu har fået disse to lovforslag, der er en overførsel af sager fra Skatteministeriets område til Miljøministeriets område – det hedder måske miljø- og afgiftsministeren nu – vil jeg gerne spørge, om det provenu, man hidtil har fået ind på disse to love, også vil blive konteret

under Miljøministeriets paragraf. Er det sådan, at det samlede provenu, hvis den stigning, der foreslås her, bliver gennemført, skal deles Skatteministeriet og Miljøministeriet imellem? Eller hvordan kommer det til at se ud?

Jeg vil også spørge, om der i givet fald, hvis alle indtægterne skal konteres på Miljøministeriets område, skal ske besparelser andre steder, eller hvordan regeringen har tænkt sig at håndtere de problemer, der opstår herved.

Vi mener, at provenuet må komme miljøet til gode i form af øget bidrag til indførelse af rene teknologi og til fremme af genanvendelsesforanstaltningerne.

I praksis er lovforslag nr. L 99 en forøgelse af afgiften på de kartoner, som indeholder danskproduceret juice og frugtsaft; ud af en samlet provenustigning på 135 mio. kr. kommer de 100 mio. kr. nemlig fra en forøgelse af afgifterne på juice- og frugtsaftsemballerne.

Jeg kan ikke lade være med at spørge miljøministeren, hvorfor hun nu lader hele sin vrede gå ud over lige netop juice- og frugtsaftsemballerne, mens mælkekartonerne fuldstændig frikendes for at medvirke til forøgelse af affaldsmængderne. Det er jo dog sådan, at hver gang der bruges 1.000 juice- og saftkartoner, bruges der 6.000 mælkekartoner, og det er jo en betragtelig forskel. Jeg vil da gerne spørge miljøministeren, om det ikke under en miljømæssig synsvinkel ville være bedre med et returflaskesystem på området.

Hverken under en forbrugermæssig eller under en affaldsmæssig synsvinkel er der jo nogen som helst forskel på de to typer emballager. Argumentet fra miljøministerens side for at undtage mælkekartonerne er, har jeg forstået, at mælk er et vigtigt produkt i ernæringen, specielt for børn, og at de derfor ikke bør forbydes. Javel, det er da meget muligt. Men har man nu også tilstrækkelig omhyggeligt undersøgt mulighederne for at indføre et returflaskesystem på dette område? Hvordan gik det f.eks. med Mejeriet Enighedens ansøgning om tilskud til et gennemført forsøg? Blev forsøget gennemført? Og hvilke erfaringer drog man i så fald deraf?

Vi vil selvfølgelig interessere os for sagligheden i frugt- og saftbranchens argumenter om, at en gennemførelse af dette forslag blot vil flytte salget fra danskproducerede produkter over til importerede produkter. Det synes vi i saglighedens interesse bør overvejes nærmere.

[Trøjborg]

Men der er også grund til at spørge, hvorfor emballager til opvaskemidler, skyllemidler og lignende produkter ikke er omfattet af forslaget. Hvordan kan det være, at kemiske produkter, der markedsføres indeholdende mere end 1 liter, ikke er omfattet af forslaget? Hvordan kan det være, at der ingen forhøjelse er for kemiske produkter, som markedsføres indeholdende mindre end 1 liter og vejende mindre end 1 kg? Jeg synes, der var god grund til at overveje en forhøjelse af afgifterne på disse områder.

Alt i alt synes jeg, at ministerens forslag, selv om jeg næsten ikke tør sige det efter den sidste behandling, vi havde her, bærer præg af manglende sammenhæng. Måske er en del af forklaringen, at miljøministeren mangler en god, dækkende affaldslov at slå op i – det er der i hvert fald mange kommuner der mangler for tiden. Under alle omstændigheder mener vi, at afgifter, som har til formål at begrænse affaldsmængderne, bør følges af en lov om regulering af affaldsområdet.

Hvis ministeren ville fremsætte det forslag til lov om affald, som hun har liggende i skuffen, ville der komme prioritering og sammenhæng inden for affaldsområdet. Faktisk er det jo sådan, at forslaget har ligget der, lige siden miljøministeren blev minister, og det blev da også bebudet fremsat i statsministerens åbningstale. Alligevel trak regeringen forslaget tilbage kun tre uger efter. Det synes vi er beklageligt, og vi synes, det kræver en nærmere forklaring, når regeringen nu alligevel vil gribe ind på dette affaldsområde.

Hvis der var en lov og dermed sammenhæng i tingene, kunne afgiften anvendes til noget fremadrettet, til initiativer med perspektiv og sammenhæng, til renere teknologi og genanvendelse. Jeg synes, der er brug for sammenhæng på dette område. Der er ikke brug for hovsaløsninger – et populært udtryk anvendt af miljøministeren meget ofte – men der er brug for sammenhæng. Og det er der ikke mindst på affaldsområdet. Der er masser af kommuner, der tigger og beder om at få afløst cirkulære- og bekendtgørelsesstyret på dette område af en egentlig lov. Den efterlyser vi stærkt i denne sammenhæng.

Grove (KF):

Fra konservativ side vil vi naturligvis give disse regeringslovforslag en fornuftig og velvilig behandling i udvalget.

Leif Hermann (SF):

Da jeg sad og forberedte mig til at være ordfører under behandlingen af disse to lovforslag, sammenlignede jeg det foreliggende forslag til lov om ændring af loven om detailsalgspakningsafgiften med dengang, da loven blev ændret sidst. Det var en anden minister, men ellers så forlæggene fuldstændig ens ud. Forskellen er kun, at satserne og lovforslagets bemærkninger er anderledes nu.

I øvrigt må jeg nok sige, at man har været meget hurtig til at fremsætte et sådant lovforslag og til at sige, at det får et miljømæssigt sigte, når nu ministeren ikke bryder sig om ordet »adfærdsregulerende«. Det gør jeg for resten heller ikke, fordi man ikke rigtig er klar over, hvis adfærd der bliver reguleret; der er jo ganske mange mennesker indblandet i et sådant forslag.

Jeg kan tilslutte mig nogle af de kritikpunkter, hr. Trøjborg fremførte, og tilføje, at jeg ikke er overbevist om, at det netop er på dette område, vi skal sætte ind med en afgift. Hvorfor benytter man nu ikke lejligheden til at se på alle de engangsemballageer, som fylder op i affaldscontainerne?

Vi har allerede fået en række henvendelser, bl.a. fra noget, der hedder De Jydske Eddikebryggerier i Randers, som fortæller os, at alle kemiske og tekniske produkter er afgiftsfritaget, og det er jo ikke dem alle, der falder ind under den bekæmpelsesmiddelafgift, som er omhandlet i ministerens lovforslag nr. L 100.

Jeg mener, at vi under udvalgsbehandlingen af dette forslag bør se nøje på, om vi kan udstrække forslagens princip til andre områder. Jeg har tidligere givet udtryk for, at vi principielt ikke er modstandere af, at man bruger afgifter i miljøpolitikken, men at de skal have et klart styrende sigte, og at vi heller ikke har noget imod, at man bruger pengene til finansiering af miljømæssige aktiviteter.

Det, vi kan skændes om under udvalgsarbejdet, er derfor, om det styrende sigte er rettet præcist ind dér, hvor hovedproblemet ligger, nemlig på juice- og saftemballageerne, eller man blot har valgt at tage fat på det forlæg, der forelå i forvejen fra skatte- og afgiftsministerens side, da forslaget blev revideret sidst.

Hvad angår forslaget om miljøafgifter, gælder der stort set den samme holdning: Vi er ikke helt sikre på, at den afgift, ministeren vil indføre på engangsservice, betyder, at folk giver

[Leif Hermann]

sig til at vaske op og bruge service, som kan holde flere gange. I vidt omfang vil der jo ske en overvæltning på priserne, men jeg tror ikke, afgiften er så høj, at den betyder ret meget i den sidste ende. F.eks. er jeg stærkt i tvivl om, hvorvidt et foretagende som SAS vil gå over til flergangsservice, når afgiften kommer. Jeg har en skummel fornemmelse af, at det er flybilletterne, der bliver lidt dyrere, og at der ikke kommer det lidt mere tiltalende udfald af det, at vi måske får kopper og underkopper, som man kender dem fra bedre hjem.

Hvad angår de kemiske stoffer og produkter, er det også en overordentlig begrænset afgift, der er lagt på. Her kan jeg godt se at der i hvert fald kunne ligge et vist miljømæssigt sigte, nemlig deri, at husholdningerne ikke går og sjasker så mange bekæmpelsesmidler rundt omkring i haverne for at få blomsterne og græsset til at se pæne ud.

Det er rimeligt nok at pålægge en sådan afgift, men jeg er heller ikke her overbevist om, når man ser bemærkningerne, at en sådan afgift vil have nogen særlig styrende effekt. Det er imidlertid noget, vi må undersøge under udvalgsarbejdet.

Om det principielle spørgsmål med hensyn til afgifter inden for området skal jeg henvise til, hvad jeg sagde under behandlingen af lovforslag nr. L 99.

Hanne Severinsen (V):

I Venstre kan vi godt tilslutte os det princip, at man for at begrænse antallet af kartoner og forbruget af engangsservice kommer en afgift på. Det er en udmærket måde at prøve at regulere forbruget på. Om det skal udstrækkes videre, kan vi ikke her og nu tage stilling til. Men vi kan tage stilling til det foreliggende lovforslag, og det mener vi at vi godt kan tiltræde.

Knud Lind (FP):

Det er faktisk pudsigt, at jo længere vi kommer hen i afgiftspakken her, jo mere spagfærdig bliver både Venstres ordfører og De Konservatives. Det er der faktisk ikke noget at sige til.

Lovforslag nr. L 99 og nr. L 100 bliver desværre solgt under falsk varebetegnelse. De bliver solgt som miljøvenlige forslag. Det helt nye ord inden for regeringens lovsprog er ordet »adfærdsregulerende«.

For at sige det med ministerens egne ord er der kun en måde, hvorpå man kan standse en ødsel regering, som bruger millioner af kroner på ulandsprojekter, Storebæltsbro, flygtningepolitik osv., og det er ved, at Folketinget ved tredjebehandlingen af disse forslag foretager en finansmæssigt adfærdsregulerende afstemning, som siger nej og atter nej til disse forslag.

Regeringen har indset, at man ikke for tiden kan sætte de personlige skatter i vejret. Hvad gør man så? Jo, man må finde nye indtægtskilder i form af afgifter på glas, på plast, på engangsservice.

Plastindustrien i Europa arbejder for tiden med at få indført pant på råplast. Det vil ske i et kommende EF-direktiv, som omhandler plastaffald. Pantafgiften skal betales i producentledet, og den tilbagebetales først, når det kan dokumenteres, at plastprodukterne går til genanvendelse. En sådan ordning vil være administrativt neutral for medlemslandene, idet ordningen skal administreres af branchen selv. Plastindustrien foretrækker panteordningen frem for en afgift, fordi pengene kan gå direkte tilbage til de plastproducenter, som arbejder for genanvendelse. Et sådant EF-direktiv kan forventes klar om et års tid. Plastindustrien er meget opmærksom på genbrugstanken og på at lave nye og mere miljøvenlige plastprodukter.

Det er i øvrigt en noget mærkelig begrundelse, der findes i bemærkningerne til lovforslag nr. L 99. Ja, for at sige det mildt har jeg aldrig set noget lignende. For at øge anvendelsen af engangsemballage finder man det hensigtsmæssigt at forhøje afgiften for kartonemballager, både vinemballager og de større kartonemballager, dvs. til juiceprodukter, men ikke til mælk, som er den allerstørste gruppe, for mælk er jo sundt. Men hvad så med dem, som er mælkeallergikere? De skal altså betale en pris her.

For ikke at gøre forskel forhøjer man også afgiften for de mindre kartoner. Det er, fordi man nødvendigvis skulle hælde det over på nogle mindre kartoner. I stedet giver vi også dem en afgift. For ikke at favorisere metalemballage hæves afgiften ligeledes her. For at alle skal være i samme båd, forhøjer man afgiften med 30 pct. på alle emballagetyper, som er omfattet af loven.

Selv om man i bemærkningerne fortæller, at man ønsker, at industrien i højere grad skal gå over til genanvendelse i form af glas, ender man

[Knud Lind]

alligevel med at give glasemballage en forhøjelse af afgiften. Og det er, fordi man synes, at de af konkurrencemæssige årsager alligevel skal have en med.

Når man kommer med sådan en forklaring på det her: Den ene får en afgift, den anden får en afgift, og når man så samtidig fra miljøministerens side taler om, at man ønsker til slut, selv om man har talt om genanvendelse, at give glasemballage en afgift oven i det hele, så aner vi, at der er noget galt.

Kan ministeren fortælle, hvor det miljømæssige bliver af i hele denne sag? Det er meget svært, når vi læser ministerens begrundelse, for de får alle sammen en oven i hovedet, og samtidig taler man om, at det skal miljøforbedre, og man taler om genanvendelse. Og så siger man: Nå ja, for at konkurrencen ikke skal forvrides, får glassene også en tur til slut. Det var faktisk glas, man ville have ind, for det taler man om i første del af bemærkningerne.

Ministeren ønsker også at tilskynde til salg af juice i koncentreret form for at nedsætte emballageforbruget. Hvis salget af koncentreret juice fremmes yderligere, vil det underminere hele den danske juicebranches eksistensgrundlag, fordi koncentrat i så fald med fordel vil kunne pakkes i producentlandene og importeres færdigpakket her til Danmark. Og så er den danske juiceindustri for alvor i ulykke.

Når ministeren så flot i sine bemærkninger kommer ind på genbrugstanken vedrørende emballage, stemmer det ikke overens med den kendsgerning, at Miljøstyrelsen i efteråret 1986 iværksatte en opdatering og forenkling af to ældre rapporter om emballage til mælk og juice. I rapporten »Miljøprojekt nr. 88 – emballage til mælk og juice« konkluderer man for så vidt angår de miljømæssige konsekvenser ved en overgang til returemballage følgende:

»Betragtes emballageproduktion, påfyldning, distribution, returtagning indtil affald og dets slutbehandling, er der ikke fundet noget sikkert grundlag for at udpege én emballageform som miljømæssigt mindst problematisk.«

Det er det, man konkluderer dér. Alligevel kører ministeren frem. Men det kan jo være, at det er ud fra den konklusion, ministeren siger til slut: Jamen når vi nu ikke kan pege på nogen bestemt – selv om jeg faktisk gerne så, at de brugte glas flere gange – giver vi glassene en til slut for ikke at skabe konkurrenceforvriddning osv.

Miljøministerens forslag vedrørende juiceindustrien retter bager for smed eller juice for mælk. Hvis politiet f.eks. skulle arbejde efter ministerens miljøplan, som den her kunne lyde, skulle man sige: Der er for mange bankrøverier for tiden. Lad os fange en hel masse flere cykeltuve, så hjælper det nok på bankrøverierne.

Det er de faktiske omstændigheder, der er tale om her.

Den konservative ordfører og også Venstres ordfører indskrænkede sig meget. Lovforslagene kunne få en velvillig udvalgsbehandling. Det var alt, hvad der kom fra den konservative ordfører. Ikke et ord om uligheden i afgiften. Ikke et ord om den genanvendelse af glas, som ikke bliver til en forbedring, idet glassene ligger i affaldsdyngerne, og de formulder ikke som kartoner. Ikke et ord om, hvordan det er gået med industrien. Det underer mig meget.

Til tider har jeg næsten ondt af miljøministeren, fordi miljøministeren næsten er en slags miljømæssigt gidsel i denne sag, som er en ren afgiftssag. Alligevel skal den køres frem, for at De Konservative kan få solgt den til industrien, som om det er noget, der vil gavne miljøet. Det er det slet ikke. Det drejer sig ene og alene om en afgift.

Jeg skal til slut sige, at vi principielt finder ministerens forslag forkert, men at vi selvfølgelig altid er rede til at drage problemet ind i en større sammenhæng vedrørende finanslovfor-slaget.

Marianne Jelved (RV):

Det kan godt være, at hr. Knud Lind ikke rigtig forstår, hvordan det er at være et regeringsparti herinde.

Det kan faktisk være lidt vanskeligt at skulle forny talernes smæld og kraft, når ministre fremsætter lovforslag i dette Ting. Regeringspartierne ordførere har taget de store taler og drøftelser, længe inden de står på denne talerstol for at sige deres mening om de lovforslag, der er fremsat. Diskussionerne har været ført mellem De Konservative, Venstre og Det Radikale Venstre inden.

Og når man er ordfører, f.eks. som jeg er, på 10 lovforslag på én dag – jeg er fælles om problemet med hr. Knud Lind – så ved hr. Knud Lind også, hvad det kræver af energi at skulle sætte sig ind i og komme med nogle helt nye ideer og perspektiver på nogle ting. Det er nemmere, når man ikke er i regering, kan jeg sige.

[Marianne Jelved]

Disse to lovforslag er jo gammelkendt stof: Afgift på engangsservice, på visse kemiske stoffer og produkter og på kartoner. Hensigten er bl.a. at begrænse omfanget af affald på disse områder. Jeg understreger »bl.a.«. Der er nemlig allerede afgift på området. Der er altså tale om forhøjelse på et allerede kendt område. Der er intet nyt i det her.

Vi har også drøftet mælkekartoner i den radikale gruppe i denne sammenhæng. Og den drøftelse kan man selvfølgelig fortsætte i Miljø- og Planlægningsudvalget. Det er vi da åbne over for.

Der kan være andre områder, hvor der skal bruges afgifter som styringsmidler. Men Rom blev nu engang ikke bygget på én dag. Det gør afgiftspolitikken i dette Folketing heller ikke. Det ville også være mærkeligt, hvis det kunne lade sig gøre.

Det ville være befriende, hvis man ville se Miljøministeriets aktiviteter i en lidt større sammenhæng i stedet for at dele dem op i en masse små kasser.

De indtægter, der kommer ind, er med til at dække udgifter i ministeriet bl.a. til renere teknologi og genanvendelse, og det er der jo mange der ønsker at der sættes mange midler af til. Det gør Det Radikale Venstre også.

Der er ingen tvivl om, at højere priser på engangsemballage får forbrugerne til at overveje, om lettelsen ved køb og brug af engangsservice står mål med udgifterne. Sådant tænker mange danskere i hvert fald. Derfor er det en utrolig og mærkelig diskussion at overvære, når man sidder nede i salen og lytter til alle ordførerne.

Det er, som om vi bevæger os ind på et totalt nyt område. Ikke desto mindre er vores forbrug af miljømæssigt mindre hensigtsmæssige produkter faktisk også afhængigt af priserne. Det kender vi på stort set alle andre områder i dette land. Vi er nærmest verdensberømte for det.

Det gælder vores energipolitik, bare for at nævne ét område. Et andet kunne være sundhedspolitikken, hvor vi ikke ville drømme om – i hvert fald ikke et flertal, håber jeg – at sænke afgifterne på tobak og alkohol, fordi der faktisk ligger en politik bagved, som har med sundhed at gøre.

Afgifter er altså med til at styre forbrug, og afgifter er med til at finansiere nogle udgifter,

ikke kun de to lovforslag, vi sidder med nu, men på masser af andre områder. Det er totalt velkendt i dette land. Alligevel skal det i dag gøres til noget helt nyt og specielt og epokegørende og mærkeligt.

Lis Noer Holmberg (CD):

Det, man her peger på, nemlig en ekstra skat på visse detailsalgspakninger, virker lidt tilfældigt. Ærligt talt føles det, som om man har leget blindebuk og bare har slået ned, for nu skulle man altså bruge nogle penge til dækning af den dyre miljøplan, man har vedtaget.

CD har tidligere gjort opmærksom på, at der må sættes fokus på bl.a. kartondyngerne på vore lossepladser, og i den forbindelse har vi peget på, at det var ønskeligt med en tilbagevendende til mælkeflasker, men igen må vi gøre opmærksom på, at vi ønsker at give erhvervslivet en vis omstillingsfrist.

Øgede afgifter er efter vores mening ikke vejen. Desuden behøver kartoner ikke at fylde op på vore lossepladser, da vi roligt kan afbrænde dem uden frygt for forurening.

Hvorfor i alverden har man netop nu følt trang til at straffe blot nogle af de erhverv, der bruger de her omhandlede emballager til deres produkter, mens man har friholdt en hel del andre? Flere af ordførerne har været inde på det.

Jeg forstår slet ikke, at Venstre og Konservative kan gå med til at lægge nye afgifter på vort erhvervsliv i en tid, hvor vi for alvor har brug for at styrke og opmuntre erhvervslivet. Det drejer sig om arbejdspladser, og det ved man godt.

At den radikale miljøminister føler trang til at hive nogle kroner og øre hjem hist og her, er nok lettere at forstå, da ministeren jo i sin fortid var en af de ivrigste miljøforkæmpere og faktisk var med i spidsen for den helt enorme, dyre miljøplan, som det danske samfund blev præsenteret for. Det må egentlig være en lidt vanskelig situation.

Ministeren må sammen med regeringen erkende, at miljøplanen er mere, end det danske samfund kan klare på en studs. Derfor, fru minister, erkend det! Lad os alle omstille os i samarbejde med de øvrige EF-lande og andre lande, så vi får brede, globale løsninger.

[Lis Noer Holmberg]

CD har sagt tidligere her i dag, og jeg siger det her, at vi går ind for brede løsninger af miljøproblemerne. Vi kan derfor ikke støtte lovforslag nr. L 99. Det rammer helt tilfældigt, og det rammer hårdt dér, hvor det rammer. Jeg forstår godt, at de firmaer, der bliver ramt, siger: Hvorfor lige netop os? Der er ingen logik i det forslag, man her har lagt frem.

Med hensyn til lovforslag nr. L 100 kan jeg ikke sige mere, end jeg har sagt om lovforslag nr. L 99, men vi vil gå ind i drøftelserne i udvalget.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Jeg vil blot spørge CD's ordfører, om man nu frasiger sig ansvaret for miljøplanen. Frasierer man sig totalt ansvaret for den dyre miljøplan, der blev talt om her? Det må jeg forstå efter den ordførertale, der blev holdt her.

(Kort bemærkning).

Lis Noer Holmberg (CD):

Jeg vil gerne sige til hr. Grove, at selvfølgelig frasiger vi os ikke noget ansvar, men vi regnede egentlig med, at miljøministeren var klar over, at den her plan er utrolig stor, og at man nok må trække den lidt for at få det til at hænge sammen.

Det her drejer sig ikke om at frasige sig miljøplanen, som den er. Det drejer sig om, at man vil pålægge vores erhvervsliv ekstra afgifter for at få det til at hænge sammen, og så er det et spørgsmål, om vi ikke må revidere, hvad det egentlig er, vi gør, om vi nu også gør det rigtige. Der er ikke tale om at fralægge sig noget ansvar.

(Kort bemærkning).

Leif Hermann (SF):

Så kan vi altså konstatere, at fru Lis Noer Holmberg er klar over, at CD var med i regeringen, da miljøplanen blev lavet.

Derudover er jeg ikke så sikker på, at fru Lis Noer Holmberg ikke er i gang med at frasige sig et ansvar for den plan. Fru Lis Noer Holmberg sagde, at CD var klar over, da planen blev lavet, at man blev nødt til at trække den noget. Vil fru Lis Noer Holmberg være venlig at forklare

mig: Hvor har CD givet udtryk for det i forbindelse med vandmiljøplanberetningen af 30. april 1987 eller senere?

Formanden:

Fru Lis Noer Holmberg – en kort bemærkning. Og så skal vi snart lade hr. Glønborg få chancen.

(Kort bemærkning).

Lis Noer Holmberg (CD):

Jeg vil gerne sige til hr. Leif Hermann, at vi har jo tidligere i min korte tid her i Folketinget haft en debat om miljøplanen, hvor miljøministeren har givet udtryk for, at der var nogle ting, man måtte vurdere, om man nu også gjorde det i den rigtige takt, og om det var rigtigt, hvad vi gjorde. Det ved hr. Leif Hermann udmærket. Derfor mener jeg ikke, vi frasiger os noget ansvar. Vi siger bare: Er det de rigtige steder, vi nu slår ned på? Kunne vi gøre det på en anden måde? Vi har ikke frasagt os noget ansvar med hensyn til miljøplanen.

Jeg forstår det da godt, hvis man føler sig en lille smule ramt i hvert fald hos De Konservative, for det er beklageligt, at man nu vil lægge yderligere afgifter på vores erhvervsliv. Det er ikke lige det, der er brug for.

Formanden:

Vi har ikke en forespørgselsdebat om den samlede miljøplan, så det er de sidste to korte bemærkninger, før hr. Glønborg får ordet.

(Kort bemærkning).

Knud Lind (FP):

Det var hr. Grove, der kom ind på det med at fraskrive sig dit og dat. Jeg ved ikke, om det er tysk militær, der har det sådan, at hvis den overordnede laver nogle fuldstændige sindssyge dispositioner, så har de underordnede faktisk pligt til at fraskrive sig det, der eventuelt kan komme ud af det. Det kunne jo være, det var det punkt, CD var nået til.

Nu ved jeg, hr. Groves ordførertale var super-superkort, men jeg forstår, at det var for ikke at fraskrive sig en dansk industri, han gjorde den så kort.

(Kort bemærkning).

Grove (KF):

Jeg vil til CD's ordfører sige, at jeg kunne have forventet, at der i ordførertalen var kommet andre gode forslag til at løse det her problem. Det kunne jo være, der var bedre forslag end det, der er lagt frem her.

Det er rigtigt, som hr. Knud Lind sagde, at min ordførertale var kort. Jeg vil gerne se på tingene i udvalget. Det har miljøministeren også sagt heroppefra, så der bliver rig lejlighed til at komme med gode råd i udvalget.

Glønborg (KRF):

Jeg er glad for, at vi står med erkendelsen af et problem, og at der også er vist megen vilje til at gøre noget ved den sag. Jeg er ikke spor bange for at sige »adfærdsregulering« og »forbrugsregulering«, for det er trods alt det, der skal til.

Jeg vil gerne sige til fru Marianne Jelved, at foruden vanskeligheden ved at skulle være den sidste ordfører inden for regeringspartierne rækker, er det også altid vanskeligt at være den allersidste ordfører, for det er svært at tilføje noget nyt, når der nu er sagt så meget.

Jeg har bemærket, at hr. Knud Lind også har læst de henvendelser, vi har fået fra juiceindustrien, så ikke engang dem kan jeg henvise til uden at gentage.

Vi skal passe på ikke at gøre pæne ord om erhvervslivet til en nøglebemærkning, som altid siger: Det her må vi endelig ikke gøre. Det er min erfaring, at erhvervslivet er lige så ansvarsbevidst og lige så interesseret i, at vi får de her problemer løst, som alle andre miljøbevidste mennesker i dette land er. Derfor drejer det sig blot om, at vi får drøftet tingene igennem med erhvervslivet, sådan at de får rimelige frister til at ændre det, der skal ændres. Det tror jeg på at vi kan finde ved hjælp af udvalgsarbejdet.

Helt principielt er der fra Kristeligt Folkepartis side tilslutning til disse lovforslag. Men jeg er indstillet på, at der bliver brug for at pille lidt ved udformningen for enkelte produkters vedkommende. Selv om vi ikke skal lave en lang række undtagelsesbestemmelser, bliver det nødvendigt at pille ved noget af det. Det gør vi under udvalgsarbejdet.

Miljøministeren (Lone Dybkjær):

Det her har på det seneste udviklet sig som sangen: »Sig de ord, du ved.«

Jeg har hverken noget imod at bruge markedsmechanismestyling eller adfærdsregulering eller noget som helst. Jeg synes bare grundlæggende ikke, adfærdsregulering lyder særlig smukt, set ud fra en mere danskæssig betragtning.

Så vil jeg godt sige til dem, der har efterlyst sammenhæng og mere styring i forbindelse med miljøafgifterne, at begge dele mangler naturligvis – havde jeg nær sagt. Det er rigtigt, at affaldsloven endnu ikke er fremsat, fordi vi godt vil lade den indgå i den større sammenhæng, jeg har talt om tidligere, eventuelt i forbindelse med forslag om renere teknologi, eventuelt som en selvstændig lov.

Det er også rigtigt at sige, at det her i sig selv naturligvis ikke er nok, hvis man skal påvirke miljøet. Derfor er det også tanken at arbejde videre med miljøafgifterne og prøve på at finde frem til, hvordan man eventuelt på basis af diskussionen om økonomistyring kan nå frem til en samlet lov om miljøafgifter, sådan at man har et perspektiv at arbejde efter på det her område.

Hr. Trøjborg vil gerne have sammenhæng mellem afgifter og bagvedliggende forurening. Det synes jeg sådan set at både det tidligere forslag og det her er udtryk for. At der ikke kan påvises en krone-til-krone-sammenhæng, er noget andet.

Der er ingen tvivl om, at CFC skader. Der er ingen tvivl om, at CFC forurener. Der er ingen tvivl om, at det koster noget at fjerne CFC. Og på samme måde kan man sige om emballage, og på samme måde kan man sige om engangsafgifter. Naturligvis er der udgifter ved at fjerne disse produkter, eftersom de ikke kan genanvendes.

Det er rigtigt at sige, at vi ikke har udregnet en krone-til-krone-sammenligning, og jeg mener som sagt heller ikke, man bør gøre det. Jeg mener, det vil være en forkert måde at gribe det an på, og jeg mener ikke, vi vil kunne få udviklet renere teknologi, hvis vi går ind i det på den facon. Jeg mener, det bliver meget svært at tage nogle tværgående initiativer, hvis vi går ind i en krone-til-krone-sammenhæng.

[Miljøministeren]

At sige, at der ikke er sammenhæng mellem emballageforbruget og forureningen, er ikke rigtigt. At sige, at der ikke er sammenhæng mellem forbruget af engangsservice og forurening, er heller ikke rigtigt.

Så kan man spørge, om der sker noget ved at lægge afgifter på. Ja, selvfølgelig kun hvis der sker noget adfærdsregulering, eller hvilke ord vi nu skal bruge, markedspåvirkning, eller hvad det skal være.

Om disse afgifter er tilstrækkelige, skal jeg ikke kunne sige. Det er de formentlig ikke, men så er der mulighed for at justere på dem undervejs.

Om det samlede provenu nu deles mellem Skatteministeriet og Finansministeriet eller ikke gør det: Det merprovenu, vi taler om i dag, går til Miljøministeriet. Det tidligere provenu, som har stået på finansloven, går ikke til Miljøministeriet. Det konteres nu på Miljøministeriet, men det er ikke sådan, at vi får merindtægter ved de gamle afgifter. Så ville der jo mangle nogle afgifter et andet sted. De afgifter, vistnok Socialdemokratiet indførte i sin tid på de her områder, går til den almindelige finansiering i statskassen, hvorimod de merafgifter, der er tale om her, går til miljøområdet.

Rent praktisk konteres det hele på området, sådan at der bliver tale om en ompostering. Og så kan man diskutere til næste år, hvad der går til hvad. Det er måden, det gøres på. Vi får ikke de oprindelige afgifter, der har været på det her område, og kan ikke hæve Miljøministeriets samlede ramme med de gamle afgifter. Det ved jeg heller ikke om jeg ville synes var rimeligt.

Vi finansierer stort set 330 mio. kr. eller 370 mio. kr. – lidt afhængigt af hvordan vi regner på det, og hvilket slutresultat vi når frem til – på Miljøministeriets område ved den merindtægt, vi får af de afgiftsforslag, der er fremlagt her i dag, og som vi drøfter.

Så er der spørgsmålet om, hvorfor man har taget juice og frugtsaft og ikke mælk. Det er den med børnene, bl.a. Hvis vi lægger en afgift på mælk, så vil det primært gå ud over nogle børnefamilier. Det er den ene side.

Den anden side af argumentationen er, at man ikke kan erstatte mælkeprodukter med tømælk eller koncentrat eller noget andet. Derfor kan man ikke på samme måde som i

spørgsmålet om juice sige, at man kan gå ned i emballagemængde, hvis man i stedet anvender noget koncentrat. Det har været argumentationen for det.

Jeg vil i øvrigt sige, at man relativt nemt kan få temmelig mange penge ind, hvis man lægger en afgift på mælkekartoner. Det er faktisk sådan, at 1 øre pr. stk. giver 10 mio. kr., og det vil sige, at 10 øre giver 100 mio. kr., og 1 kr. giver 1 mia. kr. Derfor kan man få temmelig mange penge ind på det her område, men det har selvfølgelig nogle konsekvenser.

Stort set regner vi i Miljøministeriet sådan, at vi siger, at hvis der skal etableres et returflaske-system, så vil mælken komme til at koste 1 kr. mere pr. liter. Det er vi hidtil veget tilbage for på grund af den merudgift, men sandelig også på grund af det problem, det vil indebære på alle mulige områder, hvis man pludselig går tilbage til mælkeflasker. Det er dels det med at bære mælken op på 4. sal, dels det med at ingen køleskabe er indrettet til det.

Men alt kan lade sig gøre, og jeg synes måske også, man skal diskutere det på et tidspunkt, men det er sådan cirka størrelsesordenne.

Så kan man spørge, om der er andre emballagetyper, der skal indblandes i det. Det kan man sagtens diskutere. Vi er ikke færdige med miljøafgiftsområdet. Det er klart, at jeg ikke har haft 100 år til at arbejde med de her spørgsmål. Jeg har selvfølgelig skullet prøve at finde nogle forslag relativt hurtigt og i virkeligheden komme med nogle forslag allerede på det tidspunkt, da vi lavede finansloven, dvs. 14 dage efter, at jeg var tiltrådt. Så er det klart, at der ikke er tid til at arbejde med tingene fuldstændig detaljeret og hen over hele feltet, navnlig når der samtidig er et par andre ting og en forespørgselsdebat, og hvad ved jeg, som man helt naturligt bliver præsenteret for, når man pludselig stiller op som ny minister.

Derfor kan man helt ærligt sige: Dette er ikke færdigarbejdet for tid og evighed. Det er stort set, hvad vi syntes vi kunne gå ind for – hvad jeg syntes jeg kunne gå ind for, og hvad jeg kunne forhandle igennem. For det skulle jo også igennem i nogle regeringspartier på det tidspunkt, da jeg trådte til.

Så vil jeg gerne sige om den manglende sammenhæng, at det ikke er sådan, at affaldsloven

[Miljøministeren]

ikke vil komme. Den vil komme, men til næste år, fordi vi ønsker at arbejde mere med den for at se, om vi ikke kan lave en forenklet lovgivning på dette område. Men de bekendtgørelser, som skal regulere området, kommer, og det vil sige, at der ikke ændres på, at kommunerne f.eks. skal etablere deres affaldssystemer 1. januar 1990. Der er ikke noget nyt i den sag. Det er selve den rammelov, som dette spørgsmål skal etableres under, som vi overvejer om vi skal sætte ind i en større sammenhæng enten med miljøbeskyttelsesloven, lov for renere teknologier eller noget andet ud fra en ambition om at prøve at samle lovgivningen på området lidt mere. Så kan vi se, om det lykkes.

Dette er til dels også et svar til hr. Leif Hermann på, hvorfor lovforslaget ser ud, som det ser ud, hvorfor der ikke er flere områder, der er inddraget, og også til dels et svar til hr. Knud Lind, som har læst op af bemærkningerne. Det er rigtigt, at vi i et vist mål har taget den eksisterende afgiftslov og har ladet den indgå, og så har vi sagt til os selv, at vi må prøve på at lave en helt ny lov næste år, som også ser mere sammenhængende ud ikke blot på det miljømæssige område, men altså unægtelig også på det sproglige område.

Jeg tror ikke, hr. Knud Lind, at det nytter meget at prøve at forklare mere, end hvad jeg har gjort. Jeg synes faktisk, der er en slags sammenhæng mellem det miljømæssige og det afgiftsmæssige. Det vil jeg trods alt fastholde at der er, men man kan naturligvis godt arbejde yderligere med det.

Til fru Lis Noer Holmberg er der ikke andet at sige, end at jeg selvfølgelig synes, der er en logik i forslagene. Jeg synes, de hænger sammen. Jeg vil gerne vedkende mig endnu en gang, at det har været nødvendigt at finde nogle indtægter til miljøområdet, og det er det, jeg har bestræbt mig på ved hjælp af disse afgifter, som jeg så har lagt på nogle områder, som samtidig havde en miljømæssig effekt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagenes overgang til anden behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslagene henvises til Miljø- og Planlægningsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:**Formanden:**

Der er ikke mere på dagsordenen.

Der er foretaget ændringer i følgende udvalg:

Det Udenrigspolitiske Nævn (25/11 88):

Udtræder som stedf.

for Ritt Bjerregaard: Ole Espersen (S)
Ny stedf.

for Ritt Bjerregaard: Erik Holst (S)
Udtræder som stedf.

for Anker Jørgensen: Erik Holst (S)
Ny stedf.

for Anker Jørgensen: Ole Espersen (S)

Erhvervsudvalget (25/11 88):

Udtræder: Aage Brusgaard (FP)

Ny stedf.: Jørgen Jørgensen (FP)

Det Udenrigspolitiske Nævn (26/11 88):

Udtræder som stedf.

for Anker Jørgensen: Ole Espersen (S)
Ny stedf.

for Anker Jørgensen: Erik Holst (S)
Udtræder som stedf.

for Ritt Bjerregaard: Erik Holst (S)
Ny stedf.

for Ritt Bjerregaard: Ole Espersen (S)

Udenrigsudvalget (29/11 88):

Udtræder: Inger Harms (SF)

Ny stedf.: Pelle Voigt (SF)

Miljø- og Planlægningsudvalget (29/11 88):

Udtræder: Hanne Thanning Jacobsen (SF)

Ny stedf.: Rahbæk Møller (SF)

Udvalget vedr. Dansk Sikkerhedspolitik (29/11 88):

Udtræder: Bollmann (CD)

[Formanden]

Ny stedf.: Duetoft (CD)

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, onsdag den 30. november 1988, kl. 13.00.

Mødet hævet kl. 19.03
